

ZAPISI

Pouk zgodovine v osnovni in srednji šoli

Za pouk zgodovine smo dobili nove učbenike, ki smo jih lahko resnično veseli. Zato je brez dvoma delo učiteljev v šoli dosti lažje, kot je bilo naše delo takoj po osvoboditvi. Imeli smo učbenike, ki so bili prevedeni iz ruščine. V njih ni bilo nobenih metodičnih napotkov, nobenih vprašanj ob poglavjih, celo ilustracij ni bilo v njih. Po resoluciji Informbiroja so tudi te učbenike vzeli iz prometa in učenci so samo pisali in pisali, kar je bilo zelo zamudno. Učni načrti za zgodovino so bili natančno predpisani, maturo iz zgodovine so morali opravljati vsi učenci in učitelji smo se trudili, da si osvojijo vsaj določena poznavanja dejstev. Tako učitelji snovi nismo mogli obravnavati niti obširno niti poglobljeno, predvsem pa nismo smeli, glede na afiniteto do snovi, nekaterih poglavij obravnavati obširneje ali manj obširno, kot je to zahteval učni načrt. Potem smo vendar dobili učbenike, ki so bili z znanstvenega vidika neoporečni, vsebovali so tudi že nekatere metodične napotke, se pravi vprašanja, tabele, časovne trakove in celo črno-bele ilustracije, kljub temu pa se glede opreme nikakor niso mogli meriti z današnjimi.

Sedanji učni načrti niso okosteneli in to omogoča, da učitelji posamezna poglavja obdelajo obširneje, preko drugih pa preidejo hitreje. Matura iz zgodovine ni obvezna za vse dijake, ampak jo opravljajo samo tisti, katere zgodovina posebno zanima. Poleg tega pa imajo učitelji možnost, da snov ponavljajo takorekoč celo zadnje šolsko leto.

V novih učbenikih ni predstavljena samo politična in vojaška zgodovina, ampak tudi materialna kultura, družbene razmere in kulturno življenje. Na koncu poglavij so dodane časovne preglednice, veliko je slik v črno-belem in barvnem tisku in dodani so celo kratki odlomki virov, ki posamezna poglavja osvetljujejo. Rečemo lahko, da naši učbeniki ne zaostajajo več npr. za angleškimi ali francoskimi.

Kljub temu pa marsikateri učenec še vedno sodi, da je zgodovina predmet, pri katerem ni potrebno nič misliti, ampak se samo učiti dejstva. Temu je najbrž krivo to, da v naših šolah še vedno vse preveč dociramo in puščamo učencem premalo možnosti za samostojno delo. Sicer tudi na univerzi profesorji docirajo, vendar študenti obiskujejo tudi seminarske vaje, pri katerih se uvajajo v samostojno delo, berejo in preučujejo zgodovinske vire in samostojno iščejo odgovore na zastavljena vprašanja. Tako bi lahko delali tudi v srednji šoli in višjih razredih osnovne šole, seveda na manj zahtevni ravni. Učencem bi lahko pokazali pot od zgodovinskih virov do dejstev. To sicer ne pomeni, da bodo učenci prišli do novih odkritij, lahko pa bodo spoznali pot, ki so jo opravili zgodovinarji znanstveniki, ko so pisali zgodovino.

Zgodovinske vire kot učne pripomočke smo začeli uvajati v šole že kmalu po osvoboditvi. Najprej smo uporabljali nemške, francoske in hrvaške zbirke virov, nato pa smo dobili tudi prve lastne zbirke, ki so jih večinoma pripravili univerzitetni profesorji. Veseli smo, da imamo zdaj v učbenikih odlomke zgodovinskih virov, vendar bi potrebovali še obširnejše zbirke s komentarji. Vemo namreč, da se zgodovinski viri lahko uporabljajo kot ilustracija dogajanj, se pravi na podlagi ilustrativne metode, pa tudi na podlagi dokazovalne ter analitično-sintetične metode. Te metode se seveda med seboj lahko prepletajo. Morda bi potrebovali to, kar Angleži imenujejo *Teacher's Book*, se pravi metodična navodila za učitelje v posebnem zvezku. Zanimivo je, da Angleži v nekaterih učbenikih pri vsaki učni enoti navajajo cilje, ki jih morajo učenci doseči.

Učitelji se pritožujejo, da naše strokovne knjižnice ne premorejo tujih revij za metodiko zgodovinskega pouka, čeprav so jih nekoč že prejemale, in to poleg jugoslovanskih tudi ruske

(kakrašnekoli so že bile), nemške in francoske. Posebno pa se pritožujejo nad tem, da programi zborovanj slovenskih zgodovinarjev, ki so sicer zelo zanimiva in kvalitetna, v zadnjem času popolnoma puščajo v nemar metodiko zgodovinskega pouka. Sodijo, da bi morali tem problemom nameniti vsaj toliko pozornosti kot v preteklosti in da bi morali k delu pritegniti tudi metodike.

Vida Wedam

ŠOLSKA KRONIKA

Zbornik za zgodovino šolstva

Slovenski šolski muzej v Ljubljani izdaja svoje glasilo, ki izhaja kot vsakoletni zbornik s tradicijo leta 1964 nastalega zbornika šolsko-pedagoških muzejev v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Kot specializirana slovenska revija za zgodovino šolstva in pedagogike predstavlja včerajšnji utrip naših šol in je s svojim sporočilom obrnjena h koreninam, iz katerih raste tudi današnji šolski dan.

Revija je odprta za zgodovinarje, pedagoge, slaviste in vse šolnike, pa tudi za zgodovinske krožke, ki s svojimi prispevki predstavljajo raziskovalne rezultate s področja zgodovine šolstva od študij, do objav virov, spominskih zapisov in poročil o publikacijah. Objavlja pa tudi bibliografijo za slovensko zgodovino šolstva.

Zbornik za zgodovino šolstva - Šolska kronika je na voljo naročnikom in drugim na sedežu uredništva v Slovenskem šolskem muzeju, Plečnikov trg 1 v Ljubljani.

PONATISI ZGODOVINSKEGA ČASOPISA

V seriji ponatisov starejših števil ZČ je hkrati s to številko izšel zvezek št. 1-2 letnika 31/1977. To je že 34. ponatisnjeni zvezek.

ZČ 1-2 letnika 31/1977 objavlja predvsem gradivo zborovanja slovenskih zgodovinarjev v Kranjski gori jeseni leta 1976 (o slovenski zgodovini 1894-1904, o nekaterih vprašanih zgodovine Gorenjske in Koroške - od Karantanije do podpisa Avstrijske državne pogodbe 1955). Cena zvezka je 2000 SIT, za člane ZZDS 1500 SIT in za študente 1000 SIT.

Vse številke ZČ lahko dobite na sedežu Zgodovinskega društva za Slovenijo v Ljubljani, Aškerčeva 2, tel. 061/1697-210. Seznam pa je objavljen v vsaki številki ZČ. Člani zgodovinskih in muzejskih društev imajo 25 %, študenti pa 50 % popust.